EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2020/1930,

14. mai 2020,

tähelepanekutega, mis on Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) 2018. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi 2018. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0054/2020),

A. arvestades, et Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (edaspidi „instituut") tulude ja kulude kalkulatsiooni ([1]) kohaselt oli instituudi 2018. aasta lõplik eelarve 458 057 031,54 eurot, mis on 2017. aasta eelarvest 35,33 % suurem; kasv tuleneb peamiselt teadmis- ja innovaatikakogukondade (eelkõige EIT Health, EIT Raw Materials ja EIT Food) tähtsuse suurenemisest nende haridus-, innovatsiooni- ja ettevõtete loomise tegevuses; arvestades, et liidu rahaline toetus instituudi eelarvesse oli 2018. aastal kokku 312 886 716 eurot; ([2])

B. arvestades, et kontrollikoda märgib oma aruandes instituudi eelarveaasta 2018 raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne"), et ta on saanud piisava kindluse selle kohta, et instituudi raamatupidamise aastaaruanne on usaldusväärne ning selle aluseks olevad tehingud on seaduslikud ja korrektsed;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

1. märgib, et 2018. aastal tehtud eelarve jälgimise alaste pingutuste tulemusel oli eelarve täitmise määr 92,05 %, mis oli 2017. aastaga võrreldes 0,82 % võrra kõrgem; märgib, et maksete assigneeringute täitmise määr oli 97,80 %, mis on 2017. aasta määrast 1,72 % võrra madalam; märgib, et kulukohustuste täitmise määra väike suurenemine tuleneb peamiselt kulukohustuste täitmise suurenemisest tegevuskulude ning eriti instituudi teadmis- ja innovaatikakogukondadele antavate toetuste alal;

2. võtab teadmiseks instituudi vastuse 2017. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluses tehtud märkusele, et üleminek mitmeaastasele toetuslepingule instituudi teadmis- ja innovaatikakogukondadega 2020. aasta järgsel perioodil sõltub 2021–2027. aasta eelarveassigneeringutest ning instituudi tulevase õigusliku aluse üle käivad veel läbirääkimised;

3. võtab kontrollikoja aruande põhjal murelikult teadmiseks, et instituut jäi hiljaks kokkulepitud eelmaksete tegemisega kahele teadmis- ja innovaatikakogukonnale; kutsub instituuti üles koos komisjoniga oma rahavajadusi õigeaegselt haldama, et vältida viivisinstressi maksmist ja mainekahju; võtab instituudi vastuse põhjal teadmiseks, et hilinemise eelmaksete tegemisel teadmis- ja innovaatikakogukondadele põhjustas raha kättesaamatus instituudi kontol ning et ta kavandas ja algatas komisjoni toetuse nõude kooskõlas asjakohaste menetlustega, kuid see tõi kaasa maksete hilinemise, mis oli instituudist sõltumatu asjaolu;

Tulemuslikkus

4. tunnustab seda, et instituut kasutab tulemuslikkuse põhinäitajaid instituudi tasandil ning teadmis- ja innovaatikakogukondade tasandil, juhtimisele suunatud programmi „Horisont 2020" tulemuslikkuse põhinäitajaid ja ühtses programmdokumendis esitatud erinäitajaid; märgib lisaks, et instituut kasutab oma eelarve haldamise tõhustamiseks veel muid tulemuslikkuse põhinäitajaid; märgib, et pärast komisjoni vahehindamist ja instituudi 2017. aasta mõjuuuringut töötab instituut välja mõjuraamistikku teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevuse sotsiaal-majandusliku mõju mõõtmiseks;

([1]) ELT C 120, 29.3.2019, lk 213.
([2]) ELT C 120, 29.3.2019, lk 214.

5. märgib, et alates 2019. aasta oktoobrist tellib instituut raamatupidamisteenust komisjonilt; soovitab instituudil tungivalt püüda igati teha kõigi liidu ametitega veel rohkem ja ulatuslikumat koostööd; ärgitab instituuti uurima, kuidas saaks kattuvate ülesannete täitmisel jagada ressursse ametitega, kellel on sarnane tegevus;

6. märgib, et 2017. aasta oktoobris avaldatud komisjoni vahearuande tulemused, mille kohaselt instituut on ainus liidu asutus, mis integreerib täielikult ettevõtluse, teadusuuringud ja hariduse, instituudi kogukonna tulemused on murrangulised ning selle olemasolevad teadmis- ja innovaatikakogukonnad pakuvad uuenduslikke lahendusi;

7. märgib kontrollikoja aruande põhjal murelikult, et teadmis- ja innovaatikakogukondade puhul on jätkusuutlikkuse saavutamisel tehtud tegelikult vähe edusamme ning muret teevad kolm esimese laine teadmis- ja innovaatikakogukonda, kelle rahalise jätkusuutlikkuse näitajad on nõrgad ja näitavad vaid tagasihoidlikku paranemist, kusjuures kõige nõrgem näitaja on teadmis- ja innovaatikakogukonnal Climate-KIC; võtab teadmiseks instituudi vastuse, et teadmis- ja innovaatikakogukondade saadud tulud suurenesid 23,7 miljonilt eurolt 2017. aastal 38,4 miljoni euroni 2018. aastal ning teadmis- ja innovaatikakogukonnad loovad vara, mis tagab tulu tulevikus, teadmis- ja innovaatikakogukonnad ning nende partnerid pakuvad olulist kaasrahastust teadmis- ja innovaatikakogukondade tegevuskulude katteks ning instituudi rahastatavatele teadmis- ja innovaatikakogukondade halduskuludele on sätestatud ülemmäär nii teadmis- ja innovaatikakogukondade tasandil kui ka individuaalsete töötajate tasandil; kutsub instituuti üles keskenduma n-ö õhukestele juhtimisstruktuuridele, vaatama läbi tegevuste portfelli ja arendama alternatiivseid tuluallikaid;

8. märgib, et EIT kogukond saavutas 2018. aastal veel ühe olulise verstaposti: see kasvas kaheksa teadmis- ja innovaatikakogukonnani, nagu on ette nähtud EIT strateegilises innovatsioonikavas aastateks 2014–2020, kaasa arvatud detsembris 2018 lisandunud tootmisele (EIT Manufacturing) ja linnaliikuvusele (EIT Urban Mobility) keskendunud kogukonnad;

9. innustab instituuti jätkama oma teenuste digiteerimist;

Personalipoliitika

10. märgib, et 31. detsembri 2018. aasta seisuga oli ametikohtade loetelust täidetud 97,73 %, kusjuures liidu eelarves kinnitatud 44 ajutisest teenistujast oli ametisse nimetatud 43 (2017. aastal oli kinnitatud ametikohti 41); märgib, et 2018. aastal töötas instituudi heaks ka 20 lepingulist töötajat ja üks lähetatud riiklik ekspert;

11. märgib, et mis puudutab soolist tasakaalu juhatuses, siis 2018. aastal kuulus sinna 4 meest ja 8 naist;

12. kordab kontrollikoja aruande põhjal oma muret, et piiratud inimressursid ei vasta instituudi eelarve suurenemisele ega teadmis- ja innovaatikakogukondade arvu suurenemisele, mis seab ohtu instituudi võime tulla toime suurenenud töökoormusega ja saavutada oma strateegilised eesmärgid;

13. märgib, et instituut otsustas vastu võtta ahistamisjuhtumite mitteametliku menetlemise juhendi ja instituudi direktori otsus usaldusnõunike ametisse nimetamise kohta võetakse vastu 2019. aasta lõpuks; väljendab heameelt asjaolu üle, et instituut korraldab igal aastal töötajatele eetika- ja aususealaseid koolitusi, millest osa on pühendatud ahistamisele;

14. märgib, et instituut taotles komisjonilt alates 2020. aastast seitset lisaametikohta, et lahendada instituudi struktuurse personalipuuduse probleem ja suuta täielikult ellu viia instituudi 2020. aastaks kavandatud tööprogramm; märgib murelikult, et komisjon ei andnud taotletud lisaametikohti;

15. märgib kontrollikoja aruande põhjal, et oma põhikirjast tulenevalt saab instituut pakkuda ajutistele töötajatele üksnes lepinguid, mille maksimaalne kestus on viis aastat ja mida võib veel viieks aastaks pikendada, ning arvestades, et on olulisi töötajaid, kellel täituvad 2020. aastal maksimaalsed kümme aastat; väljendab muret selle pärast, et see võib kahjustada tegevuse jätkuvust; märgib, et komisjon ei rahuldanud instituudi taotlusi lahendada need kehtivast põhikirjast tulenevad lepinguprobleemid ja seetõttu ei saanud instituut pakkuda lepingu pikendamist 10 töötajale ning on astunud vajalikke samme nende oluliste ametikohtade täitmiseks osalemiskutse avaldamiseks, et tagada tegevuse jätkuvus;

16. tunneb heameelt asjaolu üle, et nagu selgus instituudi vastusest, nimetati instituudi juhatuse 19. augusti 2019. aasta otsusega ametisse uus direktor;

17. märgib murelikult, et instituut maksis peaaegu 3 000 eurot toetust viiele töötajale, kelle eest instituut juba maksis õppemaksu otse koolile, mis tõi kaasa hariduskulude õigusnorme rikkuva topeltrahastamise; väljendab heameelt asjaolu üle, et instituut on olukorraga tegelenud ja vaadanud põhjalikult läbi eelkoolitoetuste maksmise, selgitanud välja summad, mis tuleb igalt töötajalt tagasi nõuda, ja kehtestanud lisakontrollimeetmed töötajate õiguste alal; märgib, et valesti makstud summad plaanitakse töötajatelt tagasi saada 2019. aasta jooksul; palub, et instituut teataks kontrollikojale ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile tagasi saadud summa;

Hanked

18. märgib kontrollikoja aruande põhjal, et 2014. aastal allkirjastas komisjon instituudi ja teiste liidu institutsioonide ja asutuste nimel raamlepingu tarkvara, litsentside ja nendega seotud IT-hoolduse ja nõustamise hankimiseks ning et instituut ei eelkontrollinud süstemaatiliselt raamlepingu töövõtja hindu ja vahendustasusid ega võrrelnud neid tarnijate hinnapakkumistega; rõhutab, et maksed raamlepingu sõlminud töövõtjale moodustasid 64 000 eurot; võtab teadmiseks instituudi vastuse, et ta järgis raamlepinguga ette nähtud mehhanismi ning et kõnealune raamleping on aegunud ja asendatud uuega, milles sätestatakse, et iga noteering peab näitama esialgse hinna ja vahendustasu vahet; toonitab asjaolu, et raamleping ise võib piirata konkurentsi, kuna puuduvad tõendid selle kohta, et raamlepingu sõlminud töövõtja valib tarnijad konkurentsipõhiselt; palub, et komisjon annaks aru raamlepingute konkurentsivõime kohta; kutsub instituuti üles kohandama selliste lepingute alusel tehtavate maksete eelkontrolle ja tagama kõigi hangete puhul konkurentsipõhise menetluse;

19. väljendab heameelt selle üle, et instituut võttis 2018. aastal kasutusele e-hanked ja hankedokumentide elektroonilise esitamise rakenduse ning menetles 2019. aastal mitut hankemenetlust e-hangete vahenditega;

20. võtab teadmiseks instituudi vastuse kontrollikoja 2016. aasta tähelepanekule seoses teadmis- ja innovaatikakogukondade juriidiliste isikute hankemenetlustega ning märgib, et instituut sõlmis lepingu välisekspertidega, et vaadata läbi hankepõhimõtted ja -menetlused aastatel 2016–2017; märgib, et instituut lisas teadmis- ja innovaatikakogukondade 2018. aasta eritoetuslepingutesse uued sätted, et tagada teadmis- ja innovaatikakogukondade juriidiliste isikute hankepoliitika vastavus liidu avalike hangete õiguse põhinõuetele; märgib, et instituut alustas 2019. aastal uut järelevalvetegevust teadmis- ja innovaatikakogukondade juriidiliste isikute ja nende ühispaiknemiskeskuste hankepoliitika ja -menetluste üle;

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning läbipaistvus

21. võtab teadmiseks instituudi kehtestatud meetmed ja jätkuvad jõupingutused, mille eesmärk on tagada läbipaistvus, huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning rikkumisest teatajate kaitse; võtab teadmiseks asjaolu, et 2018. aastal tuvastati mitu võimalikku huvide konflikti juhtumit, neid hinnati ning võeti asjakohaseid meetmeid, muu hulgas tegevusest väljajätmine pärast huvide konflikti tuvastamist;

22. väljendab heameelt asjaolu üle, et EIT avaldab välisekspertide nimekirja koos igal aastal makstava töötasuga, ning palub instituudil kehtestada nõue, et väliseksperdid teataksid huvide konfliktidest;

Sisekontroll

23. märgib, et 2018. aastal tegi komisjoni siseauditi talitus teadmis- ja innovaatikakogukondadele tehtud maksete eelkontrolli auditi, milles järeldati, et pettuste ennetamise ja avastamise valdkonnas esineb väga olulisi puudusi, kuigi teadmis- ja innovaatikakogukondadele tehtavate maksete eelkontrolli menetlused on üldiselt tõhusad ja kooskõlas programmi „Horisont 2020“ õiguslike nõuetega; märgib, et siseauditi talitus on teinud kolm tähelepanekut, millest instituut on heaks kiitnud ainult ühe, kuid instituut on koostanud asjakohase tegevuskava kõigi soovituste, sealhulgas kahe tagasilükatud tähelepaneku elluviimiseks;

24. märgib, et teadmis- ja innovaatikakogukondades hea valitsemistava põhimõtete rakendamise 2018. aasta hindamine, millega käsitleti komisjoni siseauditi talituse soovitusi, viidi lõpule 2018. aasta septembris; märgib, et 2019. aasta hindamine, mis oli osa teadmis- ja innovaatikakogukondade 2018. aasta tulemuslikkuse hindamisest, viidi lõpule 2019. aasta juulis; märgib, et kuuest teadmis- ja innovaatikakogukonnast viis kohaldavad hea valitsemistava põhimõtteid üldiselt hästi;

25. peab kahetsusväärseks, et on arvukalt lahendamata probleeme ja pooleliolevaid parandusmeetmeid, mis tuleb võtta kontrollikoja 2014., 2015., 2016. ja 2017. aastal tehtud märkuste põhjal ning mis puudutavad eelkõige rahastamistingimusi ning rahastamist avaliku ja erasektori vahenditest ning toetustest; võtab teadmiseks instituudi vastuse, et ta on jätkanud parandusmeetmete võtmist ja lõpetanud enamiku pooleliolevatest meetmetest, mida on võetud kontrollikoja märkuste põhjal, ning tunnistab, et mitu veel lõpetamata meedet on seotud instituudist sõltumatute asjaoludega ja mõnele vastuseta märkusele saab täielikult reageerida ainult pikas perspektiivis;

26. võtab kontrollikoja aruande põhjal väga murelikult teadmiseks, et instituut tasus juhatuse liikme töötasu pooleteise aasta vältel valele isikule ning sai veast teada alles siis, kui raha saanud isik ise instituudi poole pöördus; võtab teadmiseks instituudi vastuse, et selle vea puhul oli tegu arusaamatusest põhjustatud ühekordse eksitusega ja et sarnase olukorra vältimiseks on kehtestatud asjakohased kontrollid; nõuab tungivalt, et instituut võtaks tarvitusele meetmed, mis hoiaksid tulevikus selliseid märkimisväärseid vigu ära;

Muud märkused

27. märgib, et kogu 2018. aasta jooksul suhtles instituut aktiivselt peamiste sidusrühmadega, sealhulgas seoses liidu järgmise mitmeaastase finantsraamistikuga ning teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammiga; märgib, et komisjon tegi ettepaneku eraldada programmile „Euroopa horisont“ 100 miljardit eurot ja sellest 3 miljardit eurot instituudile;

28. kutsub instituuti üles pöörama tähelepanu oma teadusuuringute tulemuste üldsusele levitamisele ning pöörduma avalikkuse poole sotsiaalmeedia ja muude meediakanalite kaudu;

29. viitab eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsusele lisatud muude horisontaalsete tähelepanekute osas oma 14. mai 2020. aasta resolutsioonile ametite tulemuste, finantsjuhtimise ja kontrolli kohta ([3]).

([3]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0121.